

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת יתרו תשע"ג

ויבא יתרו חתן משה (י"ח - ה')

יש להבין מדוע כאן נאמר "ויבא יתרו" ולא נאמר "וילך ממדין" כמו שמצינו אצל יעקב אבינו שעליו נאמר "וילך חרנה". אלא "וילך" פירושו שהלך לאט ובלי רצון, ואילו "ויבא" פירושו בשמחה וברצון. יעקב אבינו בעל כרחו נאלץ לצאת מארץ ישראל ללכת לחרן, משום נאמר בו "וילך חרנה" ואילו יתרו, רצה בכל לבו לבוא למחנה ישראל ולהיכנס תחת כנפי השכינה, ומשום כך נאמר בו "ויבא" בשמחה וברצון.

(הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א)

ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם וגו' לפני האלקים (י"ח - י"ב)

כלל גדול אנו למדים מכאן, שלפני שמגיעים אל המדרגות הגבוהות עד "לפני האלקים", יש צורך "לאכל לחם", צריך שיהיה לאיש ישראל פרנסה ברווח, כדי שיהיה משוחרר מדאגות הארציות, ויוכל לעבוד את השי"ת בלבב שלם.

(הרה"ק רבי מאיר מאפטא זיע"א)

איעצך ויהי אלקים עמך (י"ח - ט')

יש להבין דמשמע שבלי עצתו של יתרו לא יהיה אלוקים עמו? ויש לומר, דכשהבעלי דינים עומדים לפני בית דין בטענותיהן, הרי אחד מהם בודאי אומר שקר, וכתוב "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" ואין שם השראת השכינה. אמנם הרי כתיב "אלקים נצב בעדת א-ל", וצריך לומר דזהו כשהבעלי דין יוצאים מבית הדין, כדי שהדיינים יהיו נושאים ונותנים בדבר, וזה קורה רק בבית דין של שלושה, אבל משה רבנו שדן יחידי לא שייך זה, וע"כ אמר יתרו למשה רבנו, "איעצך" שתתן שופטים ולא תדון יחידי, אז "ויהי אלקים עמך" כנ"ל.

(הגה"ק ר"ש מאוסטריפוליא זיע"א)

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל וגו' (י"ח - כ"א)

"ל האיק זכה יתרו שתכתב על ידו פרשה זו, וגם שנראה בזה כאילו כלל ישראל לא השכילו לעשות דבר זה עד שבא יתרו שהגיע מאומות העולם ולימד זאת לישראל. אמנם טעם הדבר הוא, שהשי"ת רצה להראות את בני ישראל, כי אף שיש באומות העולם אנשים גדולים בהבנה והשכלה כמו יתרו שהשכיל בעצתו וחכמתו, מ"מ לא בחר בהם, אלא בישראל בחר השי"ת ברוב חסדו ולאהבת אבותינו הקדושים, ולא מפני חכמתנו והשכלתנו בחר בנו השי"ת. ולכן נכתב ענין יתרו בתורה סמוך למתן תורה, כדי להורות הנ"ל.

(אור החיים הקדוש זיע"א)

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע (י"ה – כ"א)

למה מינה משה רבנו שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות, האם לא חשש שיהיו כאלה שיפגעו כי יתמנו על תפקיד פחות חשוב מחברו. והתירוץ הוא, שהם היו "אנשי אמת", ואיש אמת יודע כי הכבוד כולו שקר ואין בו מאום, משום כך לא נפגע איש מהם כאשר ראה שחברו נתמנה לתפקיד רם ממנו.

(הרה"ק רמ"מ מקאצק זיע"א)

והייתם לי סגלה מכל העמים וגו' (י"ט – ה')

"סגולה" הוא דבר בלי טעם והבנה כמו כן יקרת וחשיבות עם ישראל הוא ג"כ בלי טעם, דבכל עת ובכל מצב שהוא, הרי הם חשובים וספונים מכל העמים.

(היהודי הקדוש מפשיסחא זיע"א)

וינועו ויעמדו מרחוק (כ' – ט"ו)

רמז בזה, דאפי' מי שהוא כבן נכר שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים ונתרחק ממקור הקדושה, עכ"ז בוער בקרבו ניצוץ יהודי אשר ברגע אחד יכול להתלהב לעבודת בוראו, וז"ש דאפי' מי אשר הוא בחינת "ויעמדו מרחוק" עדיין כאשר רואה את הדר גאונו ואת התגלות השכינה גם הוא בא לבחינת "וינועו" שנרעד ונפחד מפחד יושב תהילות.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא כי לא ינקה ה' וגו' (כ' – ט"ו)

יש להבין, למה מכל העבירות ינקה בעשותו תשובה שלימה, ורק אצל שבועת שוא כתוב בתורה "כי לא ינקה", ופלא הוא. ויש להסביר, למשל אם אדם עושה עבירה שאכל דבר איסור ח"ו, היד כותבת בלילה בספר הזכרונות, פלוני אכל דבר אסור, ואם עושה תשובה שלימה, מוחקין מספר הזכרונות כל השורה ואינה ניכרת כלל. אבל הנשבע בשם ה' לשוא נכתב בספר, "פלוני נשבע בשם ה' לשוא", ואף אם עשה תשובה שלימה כל ימיו, אי אפשר למחוק כל השורה מספר הזכרונות, כי אסור למחוק את השם ב"ה, ומוכרח להישאר תיבת "בשם ה'" וזה כוונת הכתוב "כי לא ינקה".

(הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א)

פניני השבת

המאחרים לצאת מן השבת וממהרים לבא (זמירות ליל שבת)

וסדר הפסוק תמוה, הרי קודם ממהרים לבוא אל השבת, ורק אחר כך מאחרים יציאתה. אלא דברי הזמר האלה מכוונים לשבת הראשונה שקיבלו בני ישראל במרה, כי כאשר קיבלוה במרה בכניסתה עדיין לא ידעו עונג טעמה של שבת קודש, ועל כן לא מיהרו לבואה, אך כשטעמו טעמה של השבת, קשה היתה עליהם פרידתה והם איחרו לצאת ממנה, ושוב נכספו לקראת בואה של השבת הבאה שהיו ממהרים לבואה.

(הרה"ק רבי אשר (הראשון מסטולין זיע"א)